

Nr 55.

Av herr **Bäckström**, om beräkningen av statsbidraget för automobil för sjukvårdsändamål inom Bjurholms provinsialläkaredistrikt.

För budgetåret 1923—1924 har riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag anvisat anslag å extra stat för provisoriska åtgärder beträffande sjukvården inom rikets ödemarksområden, bland annat för anskaffande, drift och underhåll av automobiler för sjukvårdsändamål, vilket bidrag skulle utgå med minst 2.000 och högst 3,500 kronor för budgetår räknat.

Provinsialläkaren i Bjurholms och Örträskes socknars provinsialläkaredistrikt har för vinnande av förbättrad sjukvård i det vidsträckta distriktet anskaffat automobil, som hållits i drift 7 månader av året. På grund dels av att enligt gällande bestämmelser endast en del av distriktet, nämligen Örträskes socken inom Lappland, ansetts kunna räknas som ödemarksområde, dels av att automobilen icke kunnat hållas i trafik längre tid av året, har statsbidraget utgjort endast 250 kronor, ett belopp, som spelar mycket liten roll, när det gäller ekonomiseringen av sjukvårdsbilens drift och underhåll.

Någon förbättring härutinnan är ju att förvänta, då pågående riksdag väl torde besluta i enlighet med Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag, att vid statsbidragets bestämmande må medräknas tre månader, varunder automobilen icke kunnat på grund av klimatiska förhållanden hållas i drift. Men något rättvist vederlag för tillhandahållande av ifrågavarande automobil för sjukvårdsändamål får ändå icke läkaren, förrän hela det nämnda provinsialläkaredistriktet räknas såsom tillhörande ödemarksområde. Och fullgoda skäl härför föreligga.

Det ovan nämnda statsbidraget har utgått, emedan Örträskes socken hör till lappmarken. Men även norra och västra delarna av Bjurholms socken eller ungefär hälften av dess område är av enahanda beskaffenhet och förlades genom kungl. resolution senast den 12 maj 1865 till Ångermanlands- och Västerbottensdelarna av Bjurholms socken. Då sålunda omkring två tredjedelar av provinsialläkaredistriktet i fråga tillhöra eller så nyligen tillhört lappmarken och automobilen för sjukvårdsändamål så gott som uteslutande är av behovet och anskaffats just för detta område, bör hela distriktet i nu ifrågavarande avseende räknas till ödemarksområdena. Då riksdagen tidigare under en följd av år beviljat extra anslag till tilläggsarvode åt extra provinsialläkare i samma distrikt liksom till svårbesatta ödemarksdistrikt i Norrland, har det skett på grund av nyss nämnda förhållande, och i konsekvens därmed böra vid bestäm-

mandet av statsbidrag för automobil för sjukvårdsändamål samma synpunkter rättvisligen få göra sig gällande.

Avståndet från nordligaste byarna inom Örträsk socken till läkaren och sjukstugan i Bjurholm är omkring 55 km. men från västligaste byarna inom Bjurholms socken 60 km. Under sådana förhållanden kan det väl knappast vara rimligt, att, då såsom författningsenligt skett vid beräkningen av statsbidraget för sjukvårdsautomobilen, de förra räknats såsom tillhörande ödemarksområde, de senare icke blivit inberäknade, därför att dessa sista för 58 år sedan fränkandes sina lappmarksrättigheter och Lapplands östra gräns i den trakten därmed drogs längre i väster. Trakten är fortfarande liksom egentligt ödemarksområde mycket isolerad och glest befolkad.

På grund av det anförda och under åberopande av härtill fogade bilagor får jag alltså vördsamt hemställa,

att riksdagen ville besluta, att *hela* Bjurholms provinsialläkaredistrikt måtte vid beräkningen av statsbidraget för automobil för sjukvårdsändamål betraktas såsom tillhörande rikets ödemarksområden.

Stockholm den 19 januari 1924.

W. Bäckström.

Bilaga I.

Uppgifter angående sjukvårdsautomobilens i Bjurholms provinsial-läkaredistrikt.

Automobilens har varit i trafik från den $19\frac{1}{4}$ t. o. m. d. $18\frac{1}{11}$ 1923.

Sjukresor: 34 st. på sammanlagt 95 mil, således i medeltal 4,9 sjukresor i månaden. 4 av dessa sjukresor ha emellertid varit till patienter icke hörande till fattigvården och dock utan tillgångar, så att det endast är ytterst osäkert, huruvida någonsin ersättning för dessa kan påräknas. Dessa 4 sjukresor tillsammans 16,7 mil.

Sjuktransportresor: 19 resor om sammanlagt 189 mil (fram- och återresa medräknade, likvid dock endast för enkel resa).

Dessutom har då och då medföljt en patient vid resor för min privata räkning eller vid återfärd från sjukresor. Sammanlagda bruttointkomsten för dessa transporter kr. 123,50, alltså en summa, som spelar ytterst ringa roll vid beräkning av, huruvida en automobil i trafik är ekonomiskt bärkraftig.

De resor, som bilen gått under en säsong på 7 månader i den direkta sjukvårdens tjänst, äro således ej mer än 53 st. om tillsammans 284 mil, varav 16,7 mil utan ersättning. Denna lilla siffra måste innebära en betydlig ekonomisk uppoffring för den, som för att höja sjukvården inom distriktet förbundit sig att hålla bil i sjukvårdstrafik. Dessutom säger den otvetydigt, att arbetsförhållandena direkt överensstämja med arbetsförhållandena i tungrodda ödemarksdistrikt. Endast den siffran, sjukresornas längd i medeltal 2,8 mil, trots det att de närmast boende kalla läkare proportionsvis oändligt mycket oftare än de mera avlägset boende, är talande. Ja, detta spelar en så pass stor roll, att om man bortser från sjukresorna inom själva kyrkbyn, får man 27 sjukresor på tillsammans 93,5 mil, således medeltal 3,5 mil. Sjukresor $5\frac{1}{2}$ mil från läkarestationen höra ej till sällsyntheterna och ända till 68 km. från läkarestationen ha förekommit.

Sjuktransporterna gälla i de flesta fall patienter, som antingen måste till lasarettet i Umeå eller till Bjurholms sjukstuga men som på grund av långa avstånd och dåligt tillstånd hos patienten ej kunna forslas på mindre skonsamt sätt. Detta avspeglar sig också i att medeltalet för sjuktransporternas längd (fram- och återresa medräknade såsom dragande samma kostnad för bilens ägare) å 9,9 mil, en siffra som ej kan förekomma annat än i ett distrikt, vilket oavsett dess juridiska ställning i praktiken förhåller sig som ett ödemarksdistrikt.

Bjurholm den 12 dec. 1923.

Joh. Wersäll.

Prov.-läk.

Bilaga II.

